

Права детета и малолетничко правосуђе

одабрани
међународни
инструменти

Предговор

Уводна реч

Као агенцији Уједињених нација чији је мандат да унапређује и штити права све деце у Србији и Црној Гори, нама у УНИЦЕФ-у је драго што објављујемо публикацију Права детета и малолетничко правосуђе - одабрани међународни инструменти која је настала у сарадњи са Центром за права детета, Београд. Публикација садржи међународне инструменте који данас сачињавају окосницу система малолетничког правосуђа у земљама широм света. Уједињене нације су развиле ове инструменте који се баве различитим аспектима система малолетничког правосуђа - од превенције, преко руковођења поступком до заштите деце лишене слободе. Ови инструменти, посматрани у целини, постављају минималне законске и практичне стандарде у области малолетничког правосуђа који ће наставити да се развијају и усавршавају и у новом миленијуму.

Основни принципи постављени у овим међународним инструментима су од посебног значаја за Србију и Црну Гору. Пошто обе државе чланице улажу велике напоре да реформишу законодавства и праксе како би се укључиле у Европску унију, закони који се односе на децу у сукобу са законом се такође морају реформисати. УНИЦЕФ се нада да ће сви стручњаци који раде у области малолетничког правосуђа (као и законодавци, они који учествују у изради нацрта закона, владини званичници, професори, студенти, просветни радници, социјални радници, психолози, педагози, полицајци и васпитачи у установама за малолетнике, и многи други) користити ове инструменте током процеса реформе малолетничког правосуђа, као и у свом свакодневном раду са децом.

Када Владе држава, попут Србије и Црне Горе, укључе ове битне принципе у законе и праксу, тада ће права деце бити боље заштићена, а брига о сваком детету и његов третман побољшани. Са таквим охрабрујућим предусловима, деца у Србији и Црној Гори ће имати веће могућности да превазиђу недаће и крену према позитивним променама у свом животу. Имајући ово на уму, УНИЦЕФ се нада да ће стручњаци који раде у области малолетничког правосуђа истински прихватити принципе истакнуте у овој публикацији и стремити примени принципа унапређивања и заштите права све деце.

Ан-Лиз Свенсон
Представник УНИЦЕФ-а
Канцеларија у Београду

Уводна реч

Систем малолетничког правосуђа се развија и на унутрашњем и на међународном плану. Свака земља има неки вид овог система. Национална правила су различита и одражавају не само различите правне системе, већ и културне и историјске вредности, регионалну или националну политику и различите политичке интересе. Ови стандарди су се развијали и још увек се развијају у оквиру међународног хуманитарног права и имају за циљ да утврде одређене основне принципе који се, кад је област малолетничког правосуђа у питању, могу применити свуда у свету.

Уважавајући потребу за усклађивањем домаћег законодавства и праксе с релевантним међународним правом, потребно је да што пре покренемо поступке за измену домаћих прописа и увођење нових, као и за упознавање стручне јавности са истима. У вези са тим, уколико домаће право не познаје институте који су саставни део релевантног међународног права, потребно је да исте уведе, у облику који се препоручује или одговара нашим специфичним потребама, али и могућностима.

Наша држава је страна уговорница Конвенције о правима детета, као и потписница два Факултативна протокола уз Конвенцију, усвојена 2000. године: Факултативног протокола уз Конвенцију о правима детета, о продаји деце, дечијој проституцији и дечијој порнографији и Факултативног протокола уз Конвенцију о правима детета о учешћу деце у оружаним сукобима. Остали документи и модели, садржани у овој публикацији, немају формално обавезујући карактер за државу. И мада су правила, садржана у Стандардним минималним правилима УН за малолетничко правосуђе (Пекиншка правила), Правилима УН о заштити малолетника лишених слободе, Смерницама УН за превенцију малолетничке делинквенције (Ријадске смернице), Стандардним минималним правилима УН за мере алтернативне институционалном третману (Токијска правила), Смерницама за поступање са децом у систему кривичног правосуђа, као и у Моделу закона о малолетничком правосуђу (Центар УН за међународно спречавање криминалитета) формално необавезујућа, неки од њихових принципа су уграђени у Конвенцију о правима детета. Други су послужили као средство за помоћ и тумачење постојећих стандарда дечијих права у овом домену, те их сматрамо изузетно битним. Наведене међународне документе Центар за права детета сматра изузетно битним за развој система малолетничког правосуђа и у Државној Заједници Србије и Црне Горе. Верујемо да ће и ова публикација допринети да они постану још доступнији широј стручној јавности.

Невена Вучковић-Шаховић
Центар за права детета, Београд

Комплет "Права детета и малолетничко правосуђе - одабрани међународни инструменти" састоји се од седам свезака:

- Предговор
- 1. Конвенција о правима детета
- 2. Опциони протоколи уз Конвенцију о правима детета
- 3. Стандардна минимална правила Уједињених нација за малолетничко правосуђе (Пекиншка правила)
- 4. Смернице Уједињених нација за превенцију малолетничке делинквенције (Ријадске смернице)
- 5. Правила Уједињених нација о заштити малолетника лишених слободе
- 6. Стандардна минимална правила Уједињених нација за мере алтернативне институционалном третману (Токијска правила)

Издавач: УНИЦЕФ Београд

За издавача: Ан-Лиз Свенсон

Дизајн: Константин Петровић

Штампа: ПУБЛИКУМ

Тираж комплекта: 5000

Штампање ове публикације је финансијски помогла Шведска агенција за међународни развој

Стручну помоћ у припреми ове публикације пружио је Центар за права детета - Београд

